

ข้อเสนอแนวคิด/ วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนตามแผนพัฒนาชนบท
เชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ(ปิดทองหลังพระ)
จังหวัดเพชรบูรณ์

นายเด่น รอบคอบพรมราช
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 1065 ส่วนทรัพยากรน้ำ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบูรณ์

เสนอขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 1065 ส่วนทรัพยากรน้ำ
สังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบูรณ์
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ 2561

ข้อเสนอแนวคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น
การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการบริหารจัดการ
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนตามแผนพัฒนาชนบท
เชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ(ปิดทองหลังพระ)
จังหวัดเพชรบูรณ์

นายเด่น รอบคอบพรมราช
นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
ตำแหน่งเลขที่ 1065 ส่วนทรัพยากรน้ำ
สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบูรณ์

เสนอขอประเมินเพื่อแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งนักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
ตำแหน่งเลขที่ 1065 ส่วนทรัพยากรน้ำ
สังกัดสำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเพชรบูรณ์
สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
ปีงบประมาณ 2561

สารบัญ

	หน้า
หลักการและเหตุผล	1
บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ	2
ผลที่คาดว่าจะได้รับ	9
ตัวชี้วัดความสำเร็จ	9

ข้อเสนอแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนในการดำเนินโครงการบริหารจัดการทรัพยากร
ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่ประยุกต์ตามแนว
พระราชดำริ(ปิดทองหลังพระ) จังหวัดเพชรบูรณ์

หลักการและเหตุผล

แนวทางการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ เป็นการน้อมนำ
ศาสตร์พระราชา ซึ่งประกอบด้วย หลักการทรงงานและโครงการพระราชดำริ
ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและพระบรมวงศานุวงศ์ทุกพระองค์ องค์กรความรู้
ตามพระราชดำริ 6 มิติ น้ำ ดิน เกษตร พลังงานทดแทน ป่า สิ่งแวดล้อม ที่สอดคล้อง
กับภูมิสังคม ภูมิปัญญาท้องถิ่น องค์กรความรู้ที่เป็นสากล การดำเนินงานตามกระบวนการ
เข้าใจ เข้าถึง พัฒนา ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมคิด ร่วมทำและยึดพื้นที่เป็นหลักใน
การดำเนินงาน (Area-base Development Approach)

จากแนวทางการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ มูลนิธิปิดทอง
หลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ ได้นำมาสู่การปฏิบัติในโครงการบูรณาการแก้ไข
ปัญหาและพัฒนาพื้นที่จังหวัดน่านตามแนวพระราชดำริ เมื่อปี 2552 โดยได้ขยายผลไปสู่
พื้นที่อ่างเก็บน้ำห้วยคล้ายอันเนื่องมาจากพระราชดำริ อำเภอหนองวัวซอ จังหวัด
อุดรธานี และกำหนดพื้นที่ขยายผลในอีก 10 จังหวัด ในปี 2554 (เชียงราย เชียงใหม่ น่าน
พิษณุโลก เลย สิงห์บุรี ตราด ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี และยะลา) จึงเป็นการแสดงได้ว่า
แนวทางการพัฒนาชนบทฯ สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในแต่ละพื้นที่ที่มีความแตกต่างกัน
ได้ คณะรัฐมนตรีจึงมีมติเมื่อวันที่ 6 กันยายน 2554 เห็นชอบให้นำแนวทางการพัฒนา
ชนบทฯ มาบรรจุไว้ในแผนบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555 - 2558 โดยใช้ชื่อว่า
“แผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ” ประกอบด้วยพื้นที่
เป้าหมาย จำนวน 46 จังหวัด 108 อำเภอ 142 แหล่งน้ำ และมอบหมายให้สำนักงานปลัด
สำนักนายกรัฐมนตรี กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ และกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม บูรณาการการดำเนินกิจกรรมต่อไป

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยสำนักงานปลัดกระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ได้นำแนวทางการดำเนินงานตามแผนพัฒนาชนบท
เชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริมาปรับใช้ในการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อม โดยให้สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดเป็น
ผู้ดำเนินการภายใต้โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชน
ตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ (โครงการปิดทอง
หลังพระ) ตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2559 เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนและการ
อนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ไปพร้อมกัน

บทวิเคราะห์/แนวความคิด/ข้อเสนอ

ตลอดระยะเวลากว่า 70 ปี แห่งการครองราชย์ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
รัชกาลที่ 9 ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจของปวงชนชาวไทยทั้งชาติ ด้วยพระปณิธาน
อันแน่วแน่ที่จะทรงเสวยสละประโยชน์สุขส่วนพระองค์เพื่อพสกนิกรชาวไทย สมดังที่ได้
พระราชทานพระปฐมบรมราชโองการว่า “เราจะครองแผ่นดินโดยธรรม เพื่อประโยชน์
สุขแห่งมหาชนชาวสยาม” จากพระราชกรณียกิจที่พระองค์ทรงปฏิบัติ แสดงให้เห็นถึง
พระเมตตาและพระมหากรุณาธิคุณในการบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้พสกนิกรทั้งแผ่นดิน
ทรงรับรู้ทุกข์สุขของราษฎร ทั้งจากการเสด็จพระราชดำเนินเยี่ยมเยียนราษฎรในพื้นที่
ชนบททั่วทุกภูมิภาคด้วยพระองค์เอง และจากการทรงงานด้านข้อมูลจากแหล่งต่างๆ
จึงได้พระราชทานพระราชดำริในการแก้ไขและบรรเทาความทุกข์ยากให้แก่ประชาชน
ซึ่งส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม เพื่อมิให้เกษตรกรเหล่านั้นละทิ้งแผ่นดิน
โดยทรงเน้นให้มีความ “พออยู่ พอกิน” สามารถพึ่งตนเองได้ก่อน แล้วจึงค่อยสร้าง
ความเจริญก้าวหน้าในระดับที่สูงขึ้นไป ดังพระบรมราโชวาทในพิธีพระราชทาน
ปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัย เกษตรศาสตร์ วันที่ 18 กรกฎาคม 2517 ความตอนหนึ่งว่า
“...การพัฒนาประเทศจำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น ต้องสร้างพื้นฐาน คือความพอมีพอกิน
พอใช้ของประชาชนส่วนใหญ่เป็นเบื้องต้นก่อน โดยใช้วิธีการและใช้อุปกรณ์ที่ประหยัด
แต่ถูกต้องตามหลักวิชา เมื่อได้พื้นฐานมั่นคงพร้อมพอควรและปฏิบัติได้แล้ว จึงค่อย
สร้างค่อยเสริมความเจริญและฐานะเศรษฐกิจขั้นที่สูงขึ้น โดยลำดับต่อไป...” นอกจากนี้

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 ยังได้ทรงชี้แนะแนวทางในการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับกับความเปลี่ยนแปลงจากปัจจัยภายนอกที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว โดยให้ยึดมั่นในวิถีพหุมีพหุกันและพึ่งพาตนเองได้

แนวทางการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ ยึดมั่นหลักการ 3 ประการ ดังนี้

1. หลักการองค์ความรู้ 6 มิติ

มิติที่ 1 น้ำ เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาตั้งแต่ต้นน้ำ ถึงปลายน้ำ ด้วยรูปแบบการพัฒนาแหล่งน้ำ การเก็บน้ำให้อยู่ได้นานที่สุด การใช้น้ำทุกหยดให้เกิดประโยชน์สูงสุด

มิติที่ 2 ดิน เน้นการป้องกันและแก้ไขปัญหาสภาพดิน ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการทำการเกษตร ด้วยรูปแบบการปรับปรุงดิน หรือการปลูกหญ้าแฝก

มิติที่ 3 เกษตร การนำเกษตรทฤษฎีใหม่มาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดในแต่ละพื้นที่

มิติที่ 4 พลังงานทดแทน เน้นการปรับใช้พลังงานให้เหมาะสมกับท้องถิ่น โดยการคิดค้นและพัฒนาพลังงานทางเลือกที่ชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ เช่น ในลักษณะของไบโอดีเซล หรือเชื้อเพลิงชีวภาพ

มิติที่ 5 ป่า ลดการตัดไม้ทำลายป่าและส่งเสริมให้มีการปลูกป่าในรูปแบบต่างๆ โดยการปลูกฝังจิตสำนึกให้ชุมชนเห็นความสำคัญของป่า การอนุรักษ์ดูแลรักษา และใช้ประโยชน์จากป่าอย่างถูกวิธี เพื่อให้มนุษย์กับธรรมชาติอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข

มิติที่ 6 สิ่งแวดล้อม การคำนึงถึงสภาพแวดล้อม อย่างเช่น การนำแนวทางการกำจัดขยะ และการบำบัดน้ำเสียมาใช้ให้เกิดประสิทธิภาพเป็นการดำรงชีวิตอย่างเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมในระยะยาว

ทั้งนี้ การดำเนินงานในพื้นที่จะต้องทำให้เกิดความเชื่อมโยงทั้ง 6 มิติ สู่การแก้ปัญหาและพัฒนา โดยปรับนำหนักในแต่ละเรื่องให้สอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพภูมิสังคม และสภาพปัญหาในแต่ละพื้นที่ เพื่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในที่สุด

2. หลักการแนวคิด "เข้าใจ เข้าถึง แล้วจึงพัฒนา"

หลักการพัฒนาตามแนวพระราชดำริ ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 การเข้าใจ เข้าถึง และพัฒนา เป็นบันได 3 ขั้นสู่ความสำเร็จ โดยบันได ทั้ง ๓ ขั้นนี้ จะทำให้ชุมชนมีความเป็นเจ้าของและนำไปสู่ความยั่งยืนของการพัฒนา ในที่สุด

การเข้าใจ เป็นการสร้างให้เกิดความเข้าใจในข้อมูลพื้นฐานด้วยการศึกษา ข้อมูลทุกมิติของชุมชน ค้นหารากฐานของปัญหา และรวบรวมองค์ความรู้ของโครงการ พระราชดำริทั่วประเทศ

การเข้าถึง เป็นเรื่องของการสื่อสารและสร้างการมีส่วนร่วมโดย มุ่งสื่อสาร สร้างความเข้าใจและความมั่นใจให้ชุมชน ร่วมกันวิเคราะห์ปัญหา และความต้องการ ของชุมชน และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาให้มากที่สุด

การพัฒนา เป็นการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพชุมชน สร้างทีมพี่เลี้ยง การออกแบบหลักสูตรและเมนูการพัฒนา การศึกษาดูงาน แลกเปลี่ยน เรียนรู้ และ ฝึกปฏิบัติของชุมชน รวมทั้งการให้ทีมพี่เลี้ยงให้คำแนะนำในชุมชน ติดตามสนับสนุน และประเมินผล

3. หลักการทรงงานและหลักการโครงการ

3.1 หลักการทรงงาน 14 ประการ

1. ศึกษาข้อมูลอย่างเป็นระบบ ทั้งข้อมูลเบื้องต้น เอกสาร แผนที่ จากการสอบถามผู้เกี่ยวข้องให้ได้รายละเอียดที่ถูกต้อง รวดเร็ว และตรงตามความต้องการของประชาชน
2. มององค์รวม มีวิธีคิดอย่างองค์รวมหรือมองอย่างครบวงจร มองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น และแนวทางแก้ไขอย่างเชื่อมโยง
3. ไม่ยึดติดตำรา ไม่ผูกมัดติดกับวิชาการและเทคโนโลยีที่ไม่เหมาะสม

4. ทำให้ง่าย มีการค้นคิด ดัดแปลง ปรับปรุงและแก้ไข งานการพัฒนาตามแนวพระราชดำริโดยง่าย ไม่ยุ่งยากซับซ้อน ทำสิ่งยาก กลายเป็นง่าย ทำสิ่งสลับซับซ้อนให้เข้าใจง่าย

5. เน้นการมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกระดับ ร่วมแสดงความคิดเห็นเรื่องที่ต้องคำนึงถึงความคิดเห็นหรือความต้องการของประชาชนแล้วเก็บมาประมวล เพื่อนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์

6. คิดถึงประโยชน์ส่วนรวม เมื่อส่วนรวมได้รับประโยชน์ ตัวของเราจะได้รับประโยชน์ด้วย

7. ขาดทุนคือกำไร หลักการคือ “การให้” และ “การเสียสละ” เป็นการกระทำอันมีผลเป็นกำไร คือ ความอยู่ดีมีสุขของประชาชน

8. ความเพียร การทำโครงการต่างๆ แม้ระยะแรกๆ จะมีความไม่พร้อมมากนัก แต่ต้องไม่ท้อ และมีความมุ่งมั่นเพื่อพัฒนาบ้านเมือง

9. เศรษฐกิจพอเพียง เป็นแนวทางการดำเนินชีวิต เพื่อสร้างความเข้มแข็งหรือภูมิคุ้มกันทุกด้าน ซึ่งจะทำได้ทำให้สามารถทำให้อยู่ได้อย่างสมดุล ในโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

10. ให้ธรรมชาติช่วยธรรมชาติ การเข้าใจถึงธรรมชาติ และต้องการให้ประชาชนใกล้ชิดกับธรรมชาติ เพราะปัญหาของธรรมชาติจะต้อง ใช้ธรรมชาติ แก้ไขหรือช่วยเหลือ

11. ปลุกป่าในใจคน การฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติให้กลับคืนมาจะต้องปลุกจิตสำนึกให้คนรักป่าเสียก่อน

12. ทำงานอย่างมีความสุข เป็นความสุขที่เกิดขึ้นจากการทำประโยชน์ให้กับผู้อื่น

13. รู้ - รัก - สามัคคี รู้ คือ เมื่อเรารู้ครบถ้วนกระบวนการความแล้ว จะต้องเห็นคุณค่า เกิดศรัทธา เกิดความรักที่จะเข้าไปลงมือปฏิบัติแก้ปัญหานั้นๆ สามัคคี คือ เมื่อถึงขั้นลงมือปฏิบัติ จะต้องคำนึงเสมอ ว่าเราทำคนเดียวไม่ได้ ต้องร่วมมือร่วมใจกัน สามัคคีกันเป็นหมู่คณะ จึงจะเกิดพลังในการแก้ปัญหาให้ลุล่วงด้วยดี

14. ประหยัด เรียบง่าย ได้ประโยชน์สูงสุด ใช้หลักการแก้ไขปัญหาค ด้วยความเรียบง่ายและประหยัด ประชาชนสามารถทำได้เอง หาได้ในท้องถิ่น โดยประยุกต์ใช้สิ่งที่มีอยู่มาแก้ไขปัญหาค โดยไม่ต้องลงทุนสูง หรือใช้เทคโนโลยีที่ไม่ยุ่งยาก

3.2 หลักการโครงการ 9 ประการ

1. ระเบิดจากข้างใน คือ การสร้างความเข้มแข็งให้ชุมชนมีสภาพพร้อมที่จะรับการพัฒนาก่อน ไม่ใช่การนำความเจริญหรือบุคคลจากภายนอกเข้าไปให้ชุมชนหรือหมู่บ้าน โดยที่ประชาชนยังไม่พร้อมรับกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น
2. แก้ปัญหาจุดเล็ก มองปัญหาในภาพรวมก่อน แต่เริ่ม แก้ปัญหาจากจุดเล็กๆ คือ การแก้ไขปัญหาคเฉพาะหน้าที่คนมักจะมองข้าม
3. ทำตามลำดับขั้น เริ่มจากสิ่งที่จำเป็นที่สุดของประชาชนก่อน โดยการสร้างพื้นฐาน คือ ความพอกิน พอใช้ ของประชาชนส่วนใหญ่ แล้วจึงค่อยเสริมความเจริญ และเศรษฐกิจขั้นสูงโดยลำดับ
4. ใช้ธรรมปราชญ์ธรรม ใช้ความจริงในเรื่องความเป็นไปแห่งธรรมชาติ และกฎเกณฑ์ของธรรมชาติมาเป็นหลักการและแนวปฏิบัติที่สำคัญในการแก้ไขปัญหาคและปรับปรุงเปลี่ยนแปลงสถานะที่ไม่ปกติเข้าสู่ระบบที่เป็นปกติ
5. การพึ่งตนเอง การพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาคเฉพาะหน้า เพื่อให้ชุมชนเข้มแข็งพอที่จะดำรงชีวิตได้ แล้วขั้นต่อไปคือ การพัฒนาให้สามารถอยู่ในสังคมได้ตามสภาพแวดล้อม และให้สามารถพึ่งตนเองได้ในที่สุด
6. พออยู่พอกิน ให้ประชาชนอยู่อย่าง “พออยู่พอกิน” เสียก่อน แล้วจึงค่อยขยายขยายคุณภาพภาพชีวิตที่ดีขึ้นต่อไป
7. ความซื่อสัตย์ สุจริต จริงใจต่อกัน เพราะความสุจริต และจริงใจนั้น แม้จะมีความรู้่น้อย ก็ทำประโยชน์แก่ส่วนรวมได้มากกว่าผู้ที่รู้มาก แต่ไม่มีความสุจริต ไม่มีความบริสุทธิ์ใจ
8. กำนึ่งถึงภูมิสังคม การพัฒนาต้องกำนึ่งถึงสภาพภูมิประเทศ สังคม วิทยา ตลอดจนวัฒนธรรมประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

9. บริการที่จุดเดียว เพื่อประโยชน์ต่อประชาชนที่จะมาใช้บริการ ประหยัดเวลาและค่าใช้จ่าย โดยมีหน่วยงานราชการต่างๆ มาร่วม ดำเนินการและบริการ ณ ที่แห่งเดียว

นอกจากนี้ การปฏิบัติงานจะต้องเน้นการบริหารจัดการเพื่อนำศักยภาพของพื้นที่ และภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นพลังสำคัญในการขับเคลื่อนการพัฒนา และให้ความสำคัญ ต่อการบูรณาการทุนการพัฒนาในด้านต่างๆ ในระดับชุมชน ท้องถิ่น จังหวัด ทั้งความรู้จาก ศูนย์เรียนรู้ โครงการพระราชดำรินำไปสู่การแก้ไขปัญหาและที่สอดคล้องกับศักยภาพ ของพื้นที่ ซึ่งตรงกับความต้องการของประชาชน โดยสามารถกำหนดเป็นแนวทางใน การปฏิบัติงานเพื่อใช้ในการพัฒนาให้ประสบผลสำเร็จ ดังนี้

1. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จะต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจ ให้กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ เกี่ยวกับแนวทางการดำเนินโครงการตามแผนพัฒนา ชนบทเชิงพื้นที่ที่ประยุกต์ และการพัฒนาตามแนวพระราชดำรินำ เช่น จัดประชุม/อบรม/ สัมมนา จัดทำเอกสารประชาสัมพันธ์เผยแพร่ เสียงตามสายในชุมชน ร่วมประชุม บรรยายในศาลาประชาคมหมู่บ้าน ให้มีความรู้ความเข้าใจให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และสร้างทีมงานในการร่วมกันพัฒนา

2. การกำหนดพื้นที่ ให้พิจารณาจากภูมิสังคม และสภาพปัญหาแต่ละพื้นที่ ที่เป็นชุมชนเป้าหมายของการพัฒนา โดยใช้กระบวนการทำงานร่วมกันของทีมงาน ได้แก่ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้นำชุมชน เพื่อให้เกิดการยอมรับร่วมกันจากทุกส่วนที่เกี่ยวข้อง

3. สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในฐานะผู้รับผิดชอบหลัก ของโครงการ จะต้องจัดกิจกรรมเพื่อถ่ายทอดองค์ความรู้และพัฒนาศักยภาพของชุมชน โดยจัดกระบวนการเรียนรู้ให้กับชุมชนเป้าหมาย ซึ่งจะต้องมีความสอดคล้องกับ ภูมิสังคมของชุมชนเป้าหมาย เพื่อเตรียมความพร้อมให้กับชุมชนก่อนเริ่มกระบวนการ พัฒนา เช่น ด้านการเกษตร ทรัพยากรป่าไม้ แหล่งน้ำ

4. การลงมือปฏิบัติ ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาและพัฒนา โดยเรียนรู้จาก โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำรินำมาแล้วปรับใช้ให้สอดคล้องกับศักยภาพ

ของชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่น ใช้กระบวนการทำงานร่วมกันในพื้นที่ โดยเน้นการกระตุ้นให้ชาวบ้านลุกขึ้นมาทำงานด้วยตนเอง ร่วมคิด ร่วมทำ มองเห็นประโยชน์ เห็นคุณค่าของการทำงานเพื่อแก้ปัญหาและพัฒนาความเป็นอยู่ของตนเอง โดยมีทีมงานการพัฒนาส่งเสริมและร่วมดำเนินการ

5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้และการพัฒนาต่อเนื่อง เน้นการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่เกิดขึ้นจากการลงมือปฏิบัติ โดยทีมงานพัฒนาจะต้องนำข้อค้นพบจากการลงมือปฏิบัติมาสรุปบทเรียนเพื่อใช้ในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

6. ต้องสร้างทีมงานพัฒนาในพื้นที่ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานให้คำปรึกษา และติดตามการทำงานอย่างใกล้ชิด

7. เมื่อดำเนินการเสร็จสิ้น ทีมงานพัฒนาควรทำงานวัดผลและประเมินผลเพื่อประเมินผลการดำเนินงานว่ามีผลสำเร็จ หรือสิ่งที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ อย่างไร เพื่อใช้เป็นแนวทางการพัฒนาพื้นที่อื่นๆ ต่อไป

กรอบแนวความคิด/วิธีการเพื่อพัฒนางานหรือปรับปรุงงานให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

ประชาชน ชุมชน ภาคีเครือข่าย มีความรู้ความเข้าใจแนวทางการพัฒนาพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามแนวพระราชดำริ และสามารถนำปรับใช้ให้สอดคล้องกับภูมิสังคม ช่วยเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชน โดยเฉพาะภาคการเกษตรในชนบทให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น นำไปสู่การแก้ไขปัญหาและพัฒนาชุมชนของตนเองได้

ตัวชี้วัดความสำเร็จ

ร้อยละความพึงพอใจของประชาชนในชุมชนที่เข้าร่วมกิจกรรม/โครงการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมชุมชนตามแผนพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ ตามแนวพระราชดำริ(ปิดทองหลังพระ) ร้อยละ 80